

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
34/10. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2010. április 15.

A C-518/08. sz. ügyben hozott ítélet
Fundación Gala-Salvador Dalí és Visual Entidad de Gestión de Artistas
Plásticos (VEGAP) kontra Société des auteurs dans les arts graphiques et
plastiques (ADAGP) és társai

**A tagállamok meghatározhatják azon személyek kategóriáit, akik valamely
műalkotás szerzőjének halála után a követő jogra jogosultak lehetnek**

*Jelen ügyben ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy figyelembe vegye a
Salvador Dalí művein fennálló követő jog öröklését szabályozó nemzeti törvénynek és
következésképpen az e jogok tényleges örökösenek meghatározása tekintetében irányadó
valamennyi szabályt*

A 2001/84/EK irányelv¹ kötelező követő jogot vezet be az alkotás szerzője, illetve annak halála után jogutódai javára. A követő jog olyan, a szellemi tulajdon jog körébe tartozó jog, amely alapján az alkotásnak a szerző általi első eladását követő minden további eladásáért származó eladási árból a szerző majd jogutódai részesedésre jogosultak. Ez a jog a szerzőt egész életében, jogutódait pedig a szerző halálától számított 70 éven át illeti meg.

A francia szabályozás e követő jog jogosultjainak körét a szerző halála után kizárólag annak örököseire korlátozza, kizárva abból a végrendeleti örököseket. Vagyis a szerző végrendeleti úton nem öröközheti át e jogot.

Salvador Dalí festőművész 1989. január 23-án hunyt el Spanyolországban, öt törvényes örökös, családtagjait, hagyva maga után. Egyebekben szellemi tulajdonjogai tekintetében végrendeletében a spanyol államot jelölte meg jogai egyetemes végrendeleti örököseként. E jogokat a festőművész kezdeményezésére 1983-ban létrehozott spanyol alapítvány, a Fundación Gala Salvador Dalí kezeli.

A Fundación Gala Salvador Dalí alapítvány 1997-ben a VEGAP-nak, egy spanyol szervezetnek, kizárólagos meghatalmazást adott a Salvador Dalí életművéhez kapcsolódó szerzői jogoknak a világ minden részén történő közös kezelésére és gyakorlására. A VEGAP-ot egyébként Franciaország tekintetében szerződés köti francia társszervezetéhez, az ADAGP-hoz, amelyet Salvador Dalí szerzői jogainak franciaországi kezelésével bízott meg.

Ezen időponttól fogva az ADAGP beszédte Franciaországban a Salvador Dalí műalkotásai felhasználása után járó jogdíjakat, amelyeket – a követő jogi díj kivételével –, a VEGAP közvetítésével átutalt a Fundación Gala Salvador Dalí javára. A francia szabályozás alkalmazásában ugyanis az ADAGP a követő jogi díjat közvetlenül Salvador Dalí törvényes örököseinek folyósította.

A Fundación Gala Salvador Dalí és a VEGAP, mivel úgy vélték, hogy Salvador Dalí végrendelete, valamint a spanyol jog értelmében a Salvador Dalí franciaországi aukciókon eladott műveire vonatkozó követő jogi díjat az alapítvány javára kell folyósítani, a tribunal de grande instance de Paris elé idézte az ADAGP-ot a jogdíj megfizetése végett. E jogvita keretében a francia bíróság azzal a kérdéssel fordult az Európai Unió Bíróságához, hogy a 2001/84 irányelvvel ellentétes-e egy olyan nemzeti szabályozás, amely a követő jogot a művész törvényes örökösei javára tartja fenn, kizárva a jogosultak köréből a végrendeleti örököseket.

¹ Az eredeti műalkotás szerzőjét megillető követő jogról szóló, 2001. szeptember 27-i 2001/84/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 272., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 240. o.).

A mai napon kihirdetett ítéletében a Bíróság úgy véli, hogy **a 2001/84 irányelv által elérni kívánt célok fényében a tagállamok jogalkotásukban szabad választásuk szerint határozhatják meg azon személyek kategóriáit, akik valamely műalkotás szerzőjének halálát követően a követői jogra jogosultak lehetnek.**

E tekintetben ugyanis a Bíróság emlékeztet arra, hogy a 2001/84 irányelv elfogadása kettős célt követ. Egyrészt arra irányul, hogy a képzőművészeti alkotások szerzőinek gazdasági részesedést biztosítson az alkotásaik sikeréből. Másrészt az irányelv a művészeti piacon fennálló verseny torzulásának megszüntetését célozza, mivel a követői jogdíj egyes tagállamokban való megfizetése azt vonhatja maga után, hogy a művészeti alkotások értékesítési helye olyan tagállamokba kerül át, amelyekben a követő jogot nem alkalmazzák.

Az első céllal kapcsolatban, amely annak biztosítására irányul, hogy a művész bizonyos szintű díjazásban részesüljön, a Bíróság úgy véli, hogy annak megvalósítását egyáltalában nem veszélyezteti a követő jognak a szerző halála után jogalanyok egyes kategóriájára – más kategóriák kizárásával – történő átöröklítése.

Ami a második célt illeti, a Bíróság kifejti, hogy az uniós jogalkotó szándéka azon helyzet orvoslása volt, amikor a műalkotások eladása azon tagállamokra koncentrálódik, amelyekben nem alkalmazzák a követő jogot, vagy a más tagállamokban hatályos mértéknél alacsonyabb mértékű követő jogot alkalmaznak, ami kedvezőtlenül érinti az ezen utóbbi államok területén működő aukciós házakat vagy műkereskedőket. Így, noha elengedhetetlennek tűnt a követő joggal érintett műalkotásokra és eladásokra, valamint e jog alapjára és mértékére vonatkozó harmonizáció előírása, a Bíróság úgy véli, hogy az irányelv által célzott harmonizáció azon nemzeti rendelkezésekre korlátozódik, amelyek a legközvetlenebb hatással vannak a belső piac működésére. Következésképpen nincs szükség a nemzeti jogszabályok közötti olyan különbségek megszüntetésére, amelyek várhatóan nem befolyásolják hátrányosan a belső piac működését, és amelyek körébe tartoznak azon jogszabályok is, amelyek meghatározzák azon személyek kategóriáit, akik valamely műalkotás szerzőjének halálát követően a követő jogra jogosultak lehetnek.

Egyébként a Bíróság úgy véli, hogy ezt az elemzést megerősíti az a tény is, hogy noha az uniós jogalkotó szándéka az volt, hogy a szerző jogutódait a szerző halála után a követő jog teljes mértékben megillessen, ugyanakkor – a szubszidiaritás elvének megfelelően – meghagyta a tagállamok feladatául a nemzeti jogukban jogutódoknak tekinthető személyek kategóriáinak meghatározását.

A Bíróság mindazonáltal pontosítja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy kellő módon figyelembe vegye a követő jog öröklésére vonatkozó törvények ütközésének feloldására vonatkozó valamennyi irányadó szabályt annak meghatározása céljából, hogy mely nemzeti törvény irányadó a Salvador Dalí művein fennálló követő jog öröklése tekintetében, következésképpen pedig azt, hogy e nemzeti törvény értelmében ki e jogok tényleges örököse.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499